

I kapitel 8, der fremstår som bogens mest teoretiserede bidrag, introducerer Morten Axel Pedersen og Morten Nielsen begrebet „trans-temporal hinge“. Begrebet tager udgangspunkt i Matt Hodges' (2008) argument om, at antropologer ofte opererer med en spatial forståelse af tid som værende lineær, herunder at tid implicit involverer „forandring“ fra ét til noget andet. „Trans-temporal hinge“ er en måde, hvorpå man eksplicit kan begrebsliggøre tid som værende konstitueret af flere temporaliteter på samme tid, og hvor den binære distinktion mellem før og efter ikke giver mening. Det er et slags hængsel eller midtpunkt, som forbinder de mange temporaliteter og steder i vores feltarbejde i samme analytiske ramme for at skabe etnografisk indsigt.

Til trods for bogens mange fine præsentationer af indsigter, kunne flere af kapitlerne sagtens have indeholdt flere eksempler eller have dvælet mere ved hvert emne. Læseren skal have en relativt stor forforståelse af de debatter og udviklinger, som disciplinen har gennemgået, for at få en meningsfuld indsigt ud af den. Dette er på sin vis helt acceptabelt, men omvendt berører bogen et så relevant emne, at den med fordel kunne udkomme i en udvidet udgave til endnu større gavn for både studerende og praktiserende antropologer. Disse nutidige og fremtidige antropologers feltarbejde er underlagt nogle tidslige rammevilkår, herunder fremdriftsreformer, prekære ansættelser og stigende konkurrence om fondsmidler, som uundgåeligt vil influere den antropologiske disciplins stemme og produktion af viden.

Mathias Sosnowski Krabbe

Cand.scient.anth.

Videnskabelig assistent ved Institut for Marketing & Management

Syddansk Universitet

Ph.d.-studerende ved Max Planck

SOFIE DANNESKIOLD-SAMSØE, YVONNE MØRCK & BO WAGNER SØRENSEN: Æresrelateret social kontrol. Teori og praksis i socialt arbejde. København: Akademisk Forlag 2019. 313 sider. ISBN 9788750053484. Pris: 299,95 kr.

Med afsæt i sociologisk og antropologisk teori giver Sofie Danneskiold-Samsøe, Yvonne Mørck og Bo Wagner Sørensens nye bog *Æresrelateret social kontrol. Teori og praksis i socialt arbejde*, læseren et solidt ståsted i forhold til at forstå sociale og kulturelle dynamikker omkring æresrelateret social kontrol. Henvendt til fagpersoner kaster bogen lys over de udfordringer og dilemmaer, som socialarbejdere kan stå med, i mødet med borgere underlagt æresrelateret kontrol og

vold. På en direkte og ærlig måde viser bogen, hvordan der konstant opstår både en personlig og faglig tvivl i arbejdet med dette emne. Forfatterne formår at behandle og diskutere den professionelle tvivl som et afgørende vilkår i arbejdet med æresrelateret social kontrol, og på den måde er bogen et vigtigt bidrag til det socialfaglige område.

Forfatternes gennemgående argument er, at mellemøstlige æresbegreber og en kollektivistisk familiestruktur, hvor især piger og kvinder må underordne sig mandlige slægtninge, udgør fundamentet for den sociale kontrol, man kan opleve i nogle etniske minoritetsmiljøer. Bogen viser, hvordan æresbegrebet har social betydning i nogle familier og ikke mindst implikationer for de socialarbejdere, der i deres daglige arbejde er i berøring med familier, hvor æreskultur – her forstået som en række sammenhængende ideer om køn, seksualitet og familierelationer – har en negativ indvirkning på familiemedlemmers trivsel og sikkerhed.

Bogen er inddelt i otte kapitler, der især behandler forskellige aspekter af æresrelateret social kontrol. I første kapitel behandles fænomenet social kontrol og dets relation til æreskultur. Forfatterne indrammer begrebet og foreslår, at vi taler om *æresrelateret social kontrol*. På den måde kobles både æreskultur og patriarkalske kønsstrukturer sammen med det sociologiske begreb social kontrol – et begreb, de i bogen definerer som en organiseret respons på afvigende handlinger, der har til formål at opretholde social orden (s. 25). Æresrelateret social kontrol er altså ifølge forfatterne familiens, slægtens og det etniske baglands forebyggende adfærdsregulering og sanktioner i form af tvangsbaseret kontrol over for gruppe-medlemmer, der reelt eller potentielt afviger fra gældende normer for køn, seksuel adfærd og identitet (s. 47). Formålet med den kontrol er ifølge forfatternes analyse at opretholde eller genoprette familiens ære inden for en patriarkalsk kønsorden. I kapitel 2 skriver forfatterne sig ind i den akademiske debat om vold og kontrol blandt minoriteter. Ifølge de tre forfattere er der mangel på forskningsbaseret viden om dette område, hvilket de mener beror på en høj grad af berøringsangst. I de to følgende kapitler er forholdet mellem æresrelateret social kontrol og kultur i fokus. I bogens tredje kapitel inddrages begreber fra international voldsforskning om fx tvangsbaseret kontrol. Forfatterne argumenterer for et bredt voldsbegreb, der inddrager psykisk og kønsbaseret vold, hvilket eksemplificeres med en case om en pige udsat for social kontrol. I denne case er pigens største problem ikke den fysiske vold, hun udsættes for, men den manglende mulighed for et ungdomsliv med selvbestemmelse og personlig autonomi. Forfatterne fokuserer på kulturbegrebet i fjerde kapitel, og forholdet mellem social kontrol, æreskultur og patriarkalske familiestrukturer udfoldes i bogens femte kapitel. Med afsæt i antropologen Suad Josephs begreb *patriarkalsk forbundethed* redegør kapitlet for den centrale betydning, slægtskab og patriarkalske familierelationer har i

familier med mellemøstlig baggrund. Begrebet patriarkalsk forbundethed anvendes til at udfolde en særlig patriarkalsk familiestruktur, som er styrende for de interesser og magtpositioner, der kan være i spil, når der opstår konflikter i familien; konflikter, der potentielt kan udvikle sig til æresrelaterede konflikter. I de efterfølgende kapitler om familielivets brændpunkter i form af kærester, homoseksualitet, blandede ægteskaber og skilsmisse (kapitel 6) og intimt medborgerskab (kapitel 7) præsenteres temaer, som skal bidrage til læserens forståelse af æresrelateret social kontrol. En af bogens styrker er den måde, hvorpå hvert kapitel behandler mulige implikationer for fagpersoner. Forfatterne lykkes fint med at skabe refleksioner om udfordringer i den sociale faglige praksis. I bogens afsluttende kapitel udfoldes fagpersonernes dilemmaer, og med afsæt i empiriske eksempler diskuteres forholdet mellem almene og særlige tilgange i det sociale arbejde med æresrelateret social kontrol.

Overordnet set lykkes bogen med at give en struktureret og præcis indføring i nogle af de sociale og kulturelle logikker, der kan være på spil i familier, hvor patriarkalske slægtsstrukturer er til stede. Set ud fra en social faglig praksis kunne man indvende, at forfatterne opererer med et relativt snævert æresbegreb, der ikke tager højde for de mange forskellige faktorer og vilkår, som forestillinger om ære formes og udfordres af. Med afsæt i egne erfaringer fra den socialfaglige praksis er det min oplevelse, at minoritetsfamilier selv taler om ære på sammensatte og komplekse måder. Selv om der løbende tages forbehold for den kontekst, som familien eller borgeren befinder sig i, kunne man have ønsket sig, at dette blev underbygget med flere empiriske eksempler, der for læseren tydeliggjorde den kompleksitet, som æresbegrebet ofte er behæftet med. Bogens gennemgående begreb om æresrelateret social kontrol, der hviler på en idé om en række sammenhængende strukturer for social orden og patriarkalske kønsrelationer, kan fungere rigtig godt som et bagtæppe til at forstå nogle af de udfordringer, som familierne kan stå i. Fra et antropologisk perspektiv mener jeg dog, at man bør være meget forsigtig med udelukkende at læne sig op ad forestillinger om æreskultur som en række sammenhængende sociale systemer, da man i praksis vil opleve, at den unges – og forældrenes – virkelighed ofte er udgjort af mere usammenhængende og fragmentariske strukturer, end hvad der lægges op til i bogen. Som læser kunne man også have ønsket sig, at forfatterne havde fokuseret mere på de dilemmaer og udfordringer, som også forældre med minoritetsbaggrund kan møde i forbindelse med at skulle være familie i nye kulturelle og sociale kontekster. Særligt fædre, sønner og brødrers stemmer synes at være fraværende i den danske faglitteratur på området, og man kunne derfor have håbet, at denne bog havde styrket vores kendskab til forældreperspektiverne, da disse er af afgørende betydning for at forstå dynamikkerne omkring æresrelateret social kontrol.

Bogens helt store styrke er den måde, hvorpå hvert kapitel behandler mulige implikationer for fagpersoner. Læseren inviteres løbende til refleksion over de dilemmaer, som fagpersoner står i, når de møder unge og familier, hvor æresrelaterede problematikker er på spil. Bogen er uden tvivl et vigtigt bidrag og kan derfor anbefales til de fagpersoner, som i deres arbejde støder på problemstillinger omkring æresrelateret social kontrol.

Jeppe Schmidt Grüner

Antropolog

Styrelsen for International Rekruttering og Integration

HENRIK HVENEGAARD MIKKELSEN: *Cutting Cosmos. Masculinity and Spectacular Events among the Bugkalot*. Oxford & New York: Berghahn Books 2018. ISBN 978-1785337703. Pris: 729,95 kr.

Hvordan konstitueres og opretholdes egalitet som samfundsorden? Dette spørgsmål er det væsentligste omdrejningspunkt i *Cutting Cosmos*, som tager udgangspunkt i bugkalotfolket – en etnisk minoritet i Sierra Madre-bjergene i Luzon i det nordlige Filippinerne – hvor Mikkelsen har foretaget etnografisk feltarbejde i 2009-10. Bogen igennem viser forfatteren overbevisende, hvordan bugkaloternes egalitære samfundsorden paradoksalt nok konstitueres gennem et maskulint ideal om „vildskab“, der indebærer selvhævdelse, individuel dominans, vold, uforudsigelighed og total social uafhængighed.

I bogen introduceres læseren først til bugkalotfolket gennem tidligere studier af ilongotfolket – bugkalotfolkets navn, før kristendommen blev udbredt i Luzon – udført af de amerikanske antropologer Michelle og Renato Rosaldo op gennem 80'erne. Her bliver vi præsenteret for ilongoternes egalitære samfundsorden i de landsbyer, de bebor, men det er især hovedjagten, som Rosaldo'erne har fremhævet som et signifikant træk. Hovedjagt beskrives af Rosaldo'erne som en rituel handling, der bidrager til opretholdelse af samfundet, idet den blandt andet fungerer som en form for initiering af unge drenge til mænd som en måde at slippe af med en akkumuleret maskulin spænding på og som en måde for mænd at slippe af med følelser på, der ikke kan rummes i den egalitære orden. Mikkelsens studier og etnografi viser dog, at hovedjagt sandsynligvis ikke har været praktiseret ret meget blandt bugkalotfolket de seneste 50 år, og alligevel er deres samfund ikke brudt sammen, men følger samme egalitære orden, som da Rosaldo'erne var der. Af Rosaldo'ernes forskning og sin egen etnografi uddrager Mikkelsen den pointe, at det ikke så meget er hovedjagten, der udgør en signifikant handling i opretholdelsen af samfundets orden, som selve det „cut“ eller snit, hovedjagten repræsenterer i verden både konkret og kosmologisk.